

מן התלמוד

סדר מועד,
מסכת שבת, דף קמ"ט

"ולמאן דאמר שמא יקרא, ליחוש שמא ימחוק!
אלא איכא בינייהו דחייק אטבלא ואפינקס"

חייק - חקוק
מידלי - מוגבה

הסבר: התלמוד עוסק באיסור לקרוא את שמות האורחים בשבת מתוך רשימה כתובה, ומביא מקרה בו הרשימה חקוקה על טבלה או פנקס.

על המפה

עכו

עכו היא עיר נמל בצפון ארץ ישראל, לחוף הים התיכון. היא מוזכרת כבר בתנ"ך בספר שופטים, ושימשה כעיר נמל חשובה בתקופת בית שני ואחריו, וכמקום מגוריהם של כמה תנאים ואמוראים. בסוף המאה ה-13 נחרבה עכו בידי הממלוכים, ויושבה מחדש רק כעבור מאות שנים. בתקופת המנדט הבריטי התיישבו בעיר יהודים רבים. הבריטים השתמשו במצודה שעמדה במקום כבית כלא וגרדום, בו הוחזקו אסירים יהודים מפורסמים. במלחמת העצמאות נכבשה עכו בידי צה"ל, ותושביה הערבים נמלטו או נכנעו. כיום זוהי עיר מעורבת בה חיים יחד יהודים וערבים. בסביבתה נמצאים אתרים ארכיאולוגיים רבים ומבנים מתקופות קדומות.

עכו (Wikipedia, AERIAL VIEW OF ACRE)

סדר מועד | מסכת שבת, דפים קמ"ט-קנ"ה
פרשת עקב | י"ב-י"ח באב (2-8 לאוגוסט)

דף קמ"ט: חשבונות בשבת

חכמינו הורו כי בשבת אין לקרוא ולעין בדפים בהם כתובים חשבונות של כספים; למשל, דפים שכתוב בהם מי חייב לו כסף, ולמי הוא חייב כסף.

הרמב"ם מסביר, שחכמים חששו שתוך כדי שהוא יקרא במסמכים הוא יבחין בטעות, ובלא כוונה יטול את העט, ובשבת יכתוב ויתקן את הטעות.

דף קנ"ה: הימנעות מעיסוק בעניני חול

בשבת יש להימנע מעיסוק בעניני חול, אולם בעניני מצוות מותר לדבר בשבת בדברי חולין. למשל, מותר בשבת קודש לבקש מאנשים שאחרי השבת יתורמו כסף לצדקה עבור עניים. מותר גם לאבא לסכם עם מורה שילמד תורה עם הנו שלו תמורת שכר, שהרי זו מצוה.

דף קנ"א: אמירה לגוי בשבת

למי התורה, בשבת מותר ליהודי להורות לנוכרי "עשה עבורי מלאכה", שהרי היהודי אינו עושה את המלאכה בעצמו. אולם, חכמים אסרו על היהודי להורות לנוכרי לבצע עבורו מלאכה.

כדי להרחיק אותנו מאמירה לגוי, תיקנו חכמים כי אם נוכרי עשה בשבת מלאכה עבור יהודי, אסור ליהודי להנות מן המלאכה, גם אם היהודי לא ביקש ממנו שיעשה אותה עבורו.

עד מתי אסור להנות מן המלאכה? עד שיעבור פרק זמן ממוצאי שבת שבו ניתן היה לבצע מלאכה זו.

חברותא

מן ההסטוריה

הפריצה לכלא עכו

כלא עכו היה מצודה עות'מאנית ששימשה את הבריטים כבית כלא וגרדום. הפריצה לכלא עכו הייתה פעולה שביצע האצ"ל במטרה לשחרר מהכלא את אסירי המחתרות שהיו כלואים בו. יחידת הנדסה של האצ"ל הטמינה חומרי נפץ שזעזעו את חומות הכלא, ובעקבותיו תקפו את הכלא 34 לוחמים בפיקודו של דב כהן. כוחות נוספים היו פרושים באזור כדי לסייע לאסירים להימלט ולמנוע מהבריטים גישה לאזור. במהלך הפעולה נהרגו דב כהן, שני לוחמים נוספים ושישה מהאסירים הנמלטים. חמישה אנשי אצ"ל נוספים נעצרו. 40 אסירים יהודים הצליחו להימלט. פעולה זו פגעה קשות ביוקרתם של הבריטים וחיזקה את המורל של היישוב היהודי.

קיר הכלא לאחר הפריצה (Wikipedia)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון משפחתי סוער -

משפחת כהן יצאה בחופש הגדול ליום כיף בלונה פארק. חלק מהמתקנים בלונה פארק ממש גדולים ומפחידים, ולמרות זאת חלק מהילדים הקטנים יותר של המשפחה רצו לעלות למתקנים המפחידים הללו. הדבר יצר ויכוח בתוך המשפחה.

מצד שני:

חלק מבני המשפחה טענו שאם התקנות של המקום מאפשרות לילדים בגיל מסוים לעלות אז כנראה שזה מספיק בטוח, והם מוכנים לקחת את הסיכון של המתקנים המפחידים. הם מבקשים שיסמכו על שיקול דעתם על איזה מתקנים לעלות כדי שהם ייהנו כפי שהם רוצים.

מצד אחד:

חלק מבני המשפחה טענו שאלו מתקנים מסוכנים ומפחידים מדי לילדים הקטנים יותר, ושעליהם להסתפק במתקנים הפשוטים והקטנים יותר. גם מהם הם ייהנו מספיק.

וא...? עיתכס?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשותף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

קידוש ה'

קידוש השם היא פעולה המעוררת התפעלות והערכה כלפי ה' והתורה. כאשר יהודי עושה מעשים המבטאים מידות טובות כמו צדק, חסד, רחמים וכדומה, זהו קידוש השם. כאשר יהודי מוסר את נפשו למות כדי לא לעבור על דתו, זה נקרא שהוא מת על קידוש השם.

מי אני?

- א. ארגון מחתרתי שהוקם כדי להילחם בבריטים.
- ב. מפקדו הראשון היה אברהם תהומי.
- ג. סמלו היה יד אוחזת ברובה על רקע מפת ארץ ישראל.
- ד. רוב חבריו הגיעו מתנועת בית"ר.
- ה. ביצע פעולות נגד השלטונות הבריטים והאויבים הערבים בארץ.

האצ"ל, האצ"ל, האצ"ל, האצ"ל, האצ"ל

לוח
מבית מדרש

0
בריאת העולם

1948
אבינו אברהם

2238
בניי במצרים

2448
אפרים ומנשה

2448
יציאת מצרים

2448
מתן תורה

2883
דוד המלך

2934
חונת ביהמ"ק

3340
חורבן ביהמ"ק

3408
הקמת ביהמ"ק

3728
הלל הזקן

3828
בית המקדש

3880
עקיבא

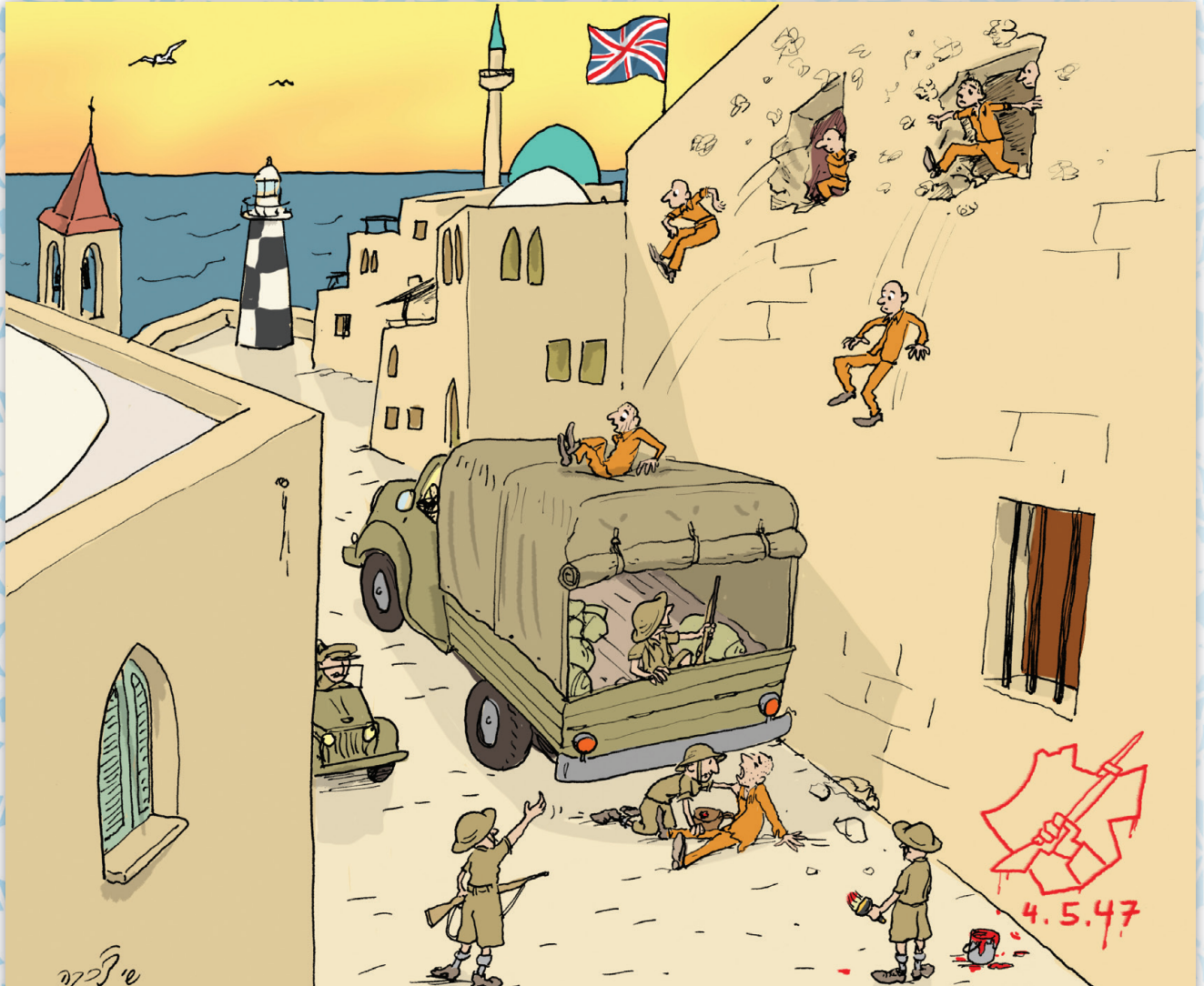
3930
רבי יהודה הנשיא

4260
התלמוד

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- מהו האירוע המצויר כאן?
- מתי הוא התרחש?
- איזה נמל מצויר ברקע?
- סמל של איזה ארגון מצויר על הקיר?

י"א אב תש"ז
י"א אב תש"ז
י"א אב תש"ז
י"א אב תש"ז
י"א אב תש"ז
י"א אב תש"ז
י"א אב תש"ז
י"א אב תש"ז
י"א אב תש"ז
י"א אב תש"ז

מי אני?

- חבר במחתרת האצ"ל.
- גדל בפולין והצטרף לתנועת בית"ר.
- במלחמת העולם השנייה שירת בבריגדה היהודית.
- פיקד על הפריצה לכלא עכו.
- נהרג במהלך הנסיגה מהכלא.

י"א אב תש"ז
י"א אב תש"ז
י"א אב תש"ז
י"א אב תש"ז
י"א אב תש"ז
י"א אב תש"ז
י"א אב תש"ז
י"א אב תש"ז
י"א אב תש"ז
י"א אב תש"ז

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ח	5260 ה'תר"ם	5258 ה'תר"ם	4900 ה'תר"ם	4800 ה'תר"ם	4650 ה'תר"ם	4260 ה'תר"ם
2019 שנת סיום הש"ס ללומי הדף היומי	2017 70 שנה למדינה	1969 הרב אריה לזין	1948 הקמת המדינה	1947 העצמאות	1939 שוואה	1897 הרצל	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רשיי	רבי טעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

סדר מועד | מסכת שבת, דפים קנ"ב-קנ"ה

דף קנ"ב : אלקי, נשמה שנתת בי טהורה היא

בכל בוקר אנו מודים לה: "אלקי, נשמה שנתת בי, טהורה היא". הקב"ה נתן לנו נשמה טהורה, ואנחנו צריכים לדאוג שהיא תישאר טהורה, על ידי שנקיים את התורה ואת המצוות.

התלמוד מביא משל יפה, שמסביר את התפקיד החשוב שניתן לנו, לשמור על הנשמה הטהורה:

מעשה במלך שנתן לעבדיו בגדי מלכות חשובים. העבדים החכמים שמרו על הבגדים בזהירות רבה, והשתמשו בהם אך ורק לצורכי המלך. העבדים שלא שמרו לב לבמה שהם עושים, לבשו את הבגדים גם בעת שעסקו במלאכות בזויות.

כאשר הם היו צריכים להחזיר את הבגדים למלך, אתם בודאי מבינים למי המלך נתן שכר ועל מי המלך כעס.

גם את הנשמה שהופקדה בידנו על ידי הקב"ה, יש לשמור ולהחזירה נקייה וטהורה.

דף קנ"ג: איסור "מחמר"

אחד מאיסורי השבת הנלמדים בסוף מסכת שבת הוא איסור "מחמר". התורה מצוה שכל יהודי ידאג שבעלי החיים שלו ינחו מעשיית מלאכה בשבת, ולכן, אסור ליהודי לתת לגוי את הבהמה שלו כדי שיעבוד עמה בשבת.

מלבד זאת קיים איסור "מחמר", שאסור ליהודי לעשות בשבת מלאכה בבעל חיים, גם אם בעל החיים הזה אינו שלו. למשל, אסור להניח משא על בהמה ולהנהיג אותה ארבע אמות ברשות הרבים.

דף קנ"ד: לא שאין בו מעשה

מי ששיגג ובטעות עשה איסור מלאכה בשבת, למשל, הדליק אש בטעות - עליו להביא קורבן חטאת לבית המקדש. רבא אומר, פי העובר בשוגג על איסור "מחמר", אינו מביא קורבן חטאת, כי קורבן חטאת מתחייב רק מי שעבר על "לא שיש בו מעשה".

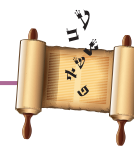
ה"מחמר", אינו עושה את המעשה בעצמו, אלא הבהמה היא זו שעושה את המלאכה והוא מנהיג רק אותה. מאחר שקורבן חטאת מביאים רק על לא שיש בו מעשה, ה"מחמר" אינו מביא קורבן חטאת.

דף קנ"ה: האכלת כלבים

חכמינו הורו, כי בשבת אין לעשות פעולות שיש בהן טרחה, כאשר הפעולות הללו אינן הכרחיות, ולכן, אסור להניח מזון לפני יונים ברחוב, שהרי הן יכולות להשיג את מזונן בעצמן. אולם מותר לתת מזון לכלבים, מפני שהכלבים מתקשים להשיג מזון בלא עזרת האדם.

רחמינו של הקב"ה על בראיו: רבי יונה אומר, שעלינו להתבונן באופן שבו הקב"ה ברא את עולמו וללמוד ממנו.

רב המנונא אומר שמדרכיו של הקב"ה נלמד גם אנו לרחם על בעלי חיים הזקוקים לכך ולתת להם קצת מזון.

דבר תורה

על הפסוק בפרשתנו: "ועתה ישראל מה ה' אלוך שאל מעמך", מסביר רבי נחמן מברסלב פירוש מקורי, הבוחר להתמקד דווקא במילה שנראית כצדדית וסתמית בפסוק - "ועתה".

פעמים רבות דרכו של אדם לחשוב ולדמיין מה היה קורה אילו הוא היה במקום אחר או אילו היה לו משהו שאין לו כעת וכדומה. המילה "ועתה" - קוראת לאדם להתמקד ולחפש את האור ואת דרך עבודת ה' דווקא במקום, בזמן, ובמציאות החיים בה הוא חי עכשיו.

אל תהיה עסוק רק בעתיד או בחלומות ודמיונות מה יהיה אם יקרה כך, אלא התמקד ו"תפוס את הרגע". חפש כיצד להעלות ולרומם את ההווה בו את חי עכשיו, ושאל את עצמך: מה ה' דורש ורוצה ממני בדיוק בגלל המציאות בה אני חי כעת.

חידה?

מצאו את שלוש האותיות שמשלימות את כל ההגדרות הבאות:

1. בשר שאינו של קדשים -   ין

2. לא בריאים -   ים

3. מצבעיו של הדגל - כ

4. נסלח - מ

4. רוקדת - מ   לת

(מלך: מלך)

שאלות השבוע

1. מדוע אין לקרוא ולעיין בשבת בדפים בהם כתובים חשבונות של כספים?

2. מתי מותר ליהנות ממלאכה שגוי עשה עבור יהודי בשבת?

3. מה זה "לא שאין בו מעשה"?

בין הפותרים נכונה תיער הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il, בפיקוח רואה חשבון יש לציין את מס' העולן עליו אתם עונים.*

